

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 11, מתבוננים ובונים, לא נופלים ברשת
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

11. לא נופלים ברשת - טהרת הלשון באינטרנט

מתבוננים ובונים

שכבה בוגרת

הרציונאל:

האינטרנט הוא כלי עצום הטומן בחובו אפשרויות רבות ובהן גם סכנות. זמינות המידע, היכולת לדבר בחופשיות ובאנונימיות, והתפוצה המהירה והרחבה עלולים להביא גם לתוצאות לא טובות. הילדים עושים שימוש רב באינטרנט: הם גולשים באתרים שונים, משוחחים בציטים ובפורומים, מתכתבים בדואר האלקטרוני ובתוכנות מסרים מידיים, וחלק מהם גם חברים בפייסבוק או ברשתות חברתיות אחרות. כמחנכים, עלינו לתת להם את הכלים להתמודד עם הבעיות הכרוכות בכך.

הקדמה והטכנולוגיה מציבות בפנינו אתגרים רבים. שמירת הלשון באינטרנט הוא רק אחד מהם. בשיעור זה נבחן כמה מקרים שיעוררו אותנו למחשבה ולהתלבטויות, ומתוך כך ננסה לרכוש כלים שיעזרו לתלמידינו להתמודד עם סכנה זו. בשיעור הזה נעסוק בזיהוי הבעיה, בהבנת הסכנה שלה, בהתרחקות ממנה ובמקרה הצורך בהתמודדות איתה.

אנו מתפללים שדווקא מתוך הבנת הבעיות ורכישת הכלים להתמודדות עם בעיות אלו יצאו התלמידים חסונים ומחוזקים יותר.

עוד תחומים שיש לתת עליהם את הדעת אך לא נעסוק בהם בשיעור זה הם: גניבת זכויות, פגיעה בצניעות, סכנות רוחניות וגופניות ועוד.

המטרות:

- התלמידים ידעו לזהות מקומות שבהם יש בעיות של לשון הרע ורכילות ברשת.
- התלמידים ילמדו להתרחק ממקומות שבהם יש סכנה ברשת.
- התלמידים יתרגלו חשיבה חיובית שיש בה דחיית לשון הרע ועיסוק בלשון הטוב.

מבנה השיעור:

פתיחה: האתר הדמיוני (מליאה)

שלב א': סיפורים ופעילות במוקדים (קבוצות)

שלב ב': דיון, התמודדות כנגד לשון הרע (מליאה)

סיכום: מדבקת שמירה למחשב (עבודה אישית)

ההכנות הנדרשות:

- יש לצלם בהגדלה את דפי סיפורי המקרים (נספח 1) עבור מוקדי הפעילות.
- יש לצלם את דף העבודה לקבוצות (נספח 2) ארבע פעמים, אפשר על דף דו-צדדי.
- יש לצלם את מדבקת השמירה למחשב (נספח 3) כמספר התלמידים.

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 11, מתבוננים ובונים, לא נופלים ברשת
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

מהלך השיעור:

פתיחה: האתר הדמיוני (מליאה)

• נספר לתלמידים סיפור דמיוני:
במסגרת לימוד הנושא של לשון הרע, חיפשנו אתר שעוסק בנושא. הקשנו במנוע החיפוש "גוגל" את צמד המילים "לשון הרע", והגענו לאתר שבדף הפתיחה היה כתוב "ברוכים הבאים לאתר לשון הרע". מתחת לכותרת היו משפטים נוספים.
"דברים רעים זה אנחנו! כאן תוכלו לשמוע ולגרום למריבות וסכסוכים! אם יש לכם דבר רע לספר אנחנו הכתובת!!! כאן תמצאו את הרכילות המעודכנת ביותר!
מתחת למשפט הזה היה כתוב "להמשך לחץ כאן".

- נשאל בקצרה:
  - האם נלחץ על הכפתור? (כמובן שלא)
  - האם זה אתר דמיוני? (ברוך ה' כן)
  - האם יש כאלו אתרים באינטרנט? (האתרים באינטרנט בדרך כלל גרועים יותר כי הם מסתירים את הבעיות בלי שנשים לב)
- נאמר לתלמידים: בשיעור הזה נלמד לגלות את הבעיות ולהתמודד איתן.

שלב א': סיפורים ופעילות במוקדים (קבוצות)

- נחלק את הכיתה לארבעה מוקדים.
- נניח בכל מוקד דף עם מקרה (דפי המקרים בנספח 1).
- נתחלק לארבע קבוצות.
- ניתן לכל קבוצה דף פעילות (נספח 2).
- נבקש מהתלמידים לשהות בכל מוקד כ- 3-4 דקות, לקרוא את המקרה ולמלא את המשימות. בכל מוקד יבצעו משימה אחת. לאחר מכן יעברו למוקד הבא. בסיום המשימות תתכנס הכיתה בחזרה למליאה.

שלב ב': דיון, התמודדות כנגד לשון הרע (מליאה)

- נבקש מהתלמידים לשתף בחוויה אישית - סיפור שהם שמעו או הכירו מהאינטרנט, שזכרו או שנזכרו בו תוך כדי הפעילות. כמובן בלי להזכיר שמות.
- נשאל את התלמידים: מה נעשה כאשר יגיע אלינו מידע של לשון הרע?
- נשמע את התשובות ונתייחס אליהם:
  - לא נעביר הלאה (בוודאות).
  - נתייעץ עם אדם מבוגר (כדאי מאוד, נחשוב על חשיבות הפנייה).
  - לא נקרא (החכמה זה לא להיכנס בכלל לבעיות).
  - נגיב למידע בהתאם לכללים של ההלכה ובהירות (כדלקמן).
- נבחר אחד מהמקרים שראינו, נכתוב על הלוח רעיונות לתגובה. בכתיבה נקפיד:

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 11, מתבוננים ובוניים, לא נופלים ברשת
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

- לא לפגוע בזולת
- לא להיכשל באיסורים נוספים או להחמיר את הבעיה.
- להסביר בעדינות מה הבעיה.

סיכום: מדבקת שמירה למחשב (עבודה אישית)

- ניתן לכל תלמיד מדבקת מחשב נקי מלשון הרע (נספח 3). אפשר להוסיף בה מילים כגון "תחשוב טוב – מחשב טוב" או לצבוע אותה. התלמידים ייקחו את המדבקה וידביקו אותה על המחשב שלהם בבית.

Email - העברת מייל בתפוצה
- □ ×

← →

File Edit View Favorites Tools Help

העברת מייל בתפוצה

את המכתב הזה קיבלתי מחבר שלי שקיבל אותו ממישהו. הוא לא יודע בדיוק מאיפה.

"המקרה הבא אמיתי וחשוב לי להפיץ אותו כמה שיותר ברשת כדי שאנשים ידעו להיזהר מאנשים מרושעים שחושבים את עצמם.

קוראים לי יוסי, יש לי אח שיש לו בעיות שכליות, הוא אמנם בן 17 אבל מבחינת הרמה שלו הוא כמו ילד בגן. יום אחד רצינו לקנות פלאפל, הלכתי עם יוסי לחנות ורציתי שהוא ירגיש טוב, אז נתתי לו את הכסף ואמרתי לו שהוא יבקש מהמוכר. אחי התרגש מאוד ולקח לו זמן להסביר למוכר מה הוא רוצה. המוכר התעצבן עליו ואמר לו "שתוק כבר". ואז המוכר אמר לי "אין לי זמן לאח המפגר שלך, או שאתה אומר לי מה הוא רוצה מהחיים שלי, או שתסתלקו מפה".

אח שלי נעלב מאוד, וגם אני נפגעתי. יותר אני לא אכנס לחנות הזו, ואני גם פונה לכל מי שאיכפת לו שיפסיק לקנות אצל המוכר הזה. רק ככה הוא ילמד להתייחס כמו שצריך לאנשים מוגבלים. לכן אני מבקש שתפיצו לכל מי שאתם מכירים שכל מי שמגיע לחנות פלאפל פלולו! שנמצאת ביישוב קולטוב שלא יקנה שם, וגם שיגיד למוכר שקודם ילמד דרך ארץ ואז אולי יקנו אצלו.

דואר נכנס

דואר יוצא

← העבר   → השב

- האם מותר להפיץ את המכתב הזה?
- האם בדקתם שכל המידע הוא מדויק ונכון?
- האם ניסו לדבר עם המוכר?
- האם חשבתם על הנזק הגדול שעלול להיגרם למוכר?

Email - עזרה לזולת??? -
_ □ ×

← →

File Edit View Favorites Tools Help

עזרה לזולת??? FW:

דואר נכנס
 דואר יוצא

שלומי הוא חברי הטוב. היום בבית הספר חילקו מבחנים. ראינו על הפנים של שלומי שהוא עצוב והבנו שהוא קיבל ציון לא טוב.

לפתע התגנב דני מאחורי הגב של שלומי, הציץ לו במבחן וצעק: "שלומי קיבל 38 במבחן!" כעסתי מאוד על מה שדני עשה לשלומי החבר שלי.

מיד כשהגעתי הביתה התיישבתי מול המחשב והפצתי את הסיפור בכל הכיתה, שידעו איזה מרגיז הוא. ראיתי שכולם ענו לי תשובות ודיברו על המעשה המזעזע הזה. התברר שזו לא הפעם הראשונה. כמה תלמידים כתבו שדני באמת גאוותן. תלמיד אחד סיפר שדני בייש אותו פעם לפני כולם. הרבה ילדים שלחו לי שהם לא ידעו על זה ומעכשיו הם לא ידברו איתו יותר.

שלחנו מיילים לכל בית הספר ודאגנו שאף אחד לא ידבר איתו עד שהוא יתחנן שנסלח לו.

[← העבר](#)   [→ השב](#)

- חשבו על שלושה דברים לא טובים שקרו כתוצאה מההפצה של המקרה לכולם?
- האם היה אסור להפיץ את המקרה? הסבירו את תשובתכם.
- הציעו דרך אחרת להתמודד עם המעשה הלא יפה של דני.

Email עליהם מותר??? -
[-] [□] [X]

http://mail.com/12/inbox

File Edit View Favorites Tools Help

עליהם מותר??? FW:

דואר נכנס
 דואר יוצא

הייתי חולה ולא הגעתי לבית הספר. חיכיתי לסיום הלימודים כדי לשמוע מהחברים מה היה היום בכיתה. שלחתי הודעה לכולם שיספרו לי על הדברים המעניינים שקרו וחיכיתי לתשובות שהגיעו לשמחתי הרבה. לפניכם חלק מהתשובות:

- "אל תשאל איזה דברים היו היום, המורה המעצבנת לחשבון צעקה עלינו כל השיעור ונתנה לנו עבודה להכין. מה אתה אומר?"

- "אתה יודע גם צחי חולה ולא הגיע היום"

- "בהפסקה רבנו על המגרש עם כיתה ו', תמיד הם נדחפים וחושבים שהכול מגיע להם, יש לך רעיון מה נעשה ואיך נחזיר להם?"

- "היה כיף היום בבית ספר, מחכים שתחזור, ספר מה שלומך? איך אתה מרגיש?"

- "הנהג של ההסעה עוד פעם צעק על כולם, תאמין לי מזל שלא באת, איזה נהג זה, שיגענו לו ת'שכל, גם עליך הוא כעס שבוע שעבר, מה היה אז?"

← העבר   → השב

- אילו דיבורים לא טובים נאמרו כאן?
- על מי סיפרו במקרה הזה לשון הרע (לפחות שלושה)?
- האם יש מישהו שמותר לספר עליו לשון הרע?
- בסיפור מוזכרות גם כמה דוגמאות טובות שמותר לומר. חשבו על שתיים נוספות.

Email - שיחת צ'אט בין שתי חברות
[Close] [Maximize] [Minimize]

http://mail.com/12/inbox

File Edit View Favorites Tools Help

שיחת צ'אט בין שתי חברות

א: מה המצב אחותי?

ב: 10, היו היום מהזה קטעים בבית ספר, איך צחקנו שם על כולם.

א: ראית את הנעליים החדשות של רינת? מגניבות!

ב: לא משהו, היא סתם חושבת את עצמה. את באה לפיצה היום?

א: אני מקווה שלא הזמנת את צילה המעצבנת!

ב: למה? את לא רוצה שהיא תבוא?

א: היא הרגיזה אותי, הלשינה למורה שלא עשיתי שיעורים.

ב: תמיד היא עושה את זה, היא וכל החברות שלה שמסתובבות איתה כל היום.

א: גם שרה ודנה המשועממות בטח לא ירצו לבוא.

ב: בטח, את לא ראית איך המורה התרגזה עליהם בבית הספר, יושבות כל היום ולא עושות כלום.

א: כן רק מקשקשות שטויות אחת עם השנייה.

ב: אז יאללה, נלך לבד בסבבה. ניפגש עוד חמש דקות.

א: מתה עלייך, ביי.

דואר נכנס

דואר יוצא

צ'אט

← העבר   → השב

- על כמה בנות דיברו השתיים בשיחה?
- על איזה איסור עברו השתיים בדבריהן?
- הציעו לשתי הבנות משפטים חיוביים.

נספח 2: דף משימות לקבוצה

משימה מספר 1: מדליקים נורות אדומות

המקרה שלנו (העתיקו את הכותרת): _____
 קראו את המקרה והשיבו על השאלה:
 כתבו משפטים שהדליקו אצלכם נורות אדומות.
 (הסבר: העתיקו משפטים מתוך הקטע שנתנו לכם הרגשה שיש כאן בעיה של לשון הרע ורכילות.
 לדוגמה: אתה חייב לשמוע מה סיפרו לי על... איך צחקנו על... אתה יודע איך אני כועס על... הוא ישלם ביוקר על... איזו מריבה פרצה היום בכיתה.)

- _____ .
- _____ .
- _____ .

משימה מספר 2: מאבחנים לשון הרע ורכילות

המקרה שלנו (העתיקו את הכותרת): _____
 לשון הרע = דבר רע על מישהו.
 רכילות = סיפור על מישהו שיכול להזיק לו או לגרום למריבה.

לשון הרע / רכילות	תוצאה גרועה אפשרית	מה נאמר	על מי נאמר
גם וגם	לא יהיו לו חברים	שהוא לקח משהו ללא רשות	TIT (דוגמא)

נספח 2: דף משימות לקבוצה

משימה מספר 3: חלונות אזהרה! חושבים לפני שלוחצים

המקרה שלנו (העתיקו את הכותרת): _____
כתבו שני משפטים בחלונות אזהרה שיכולים לעצור את הפעולה הבאה.
דוגמאות:

חלונות אזהרה

- אם _____ לחץ על **אישור**, אם לא לחץ על **ביטול**.
- אם _____ לחץ על **חזור**, רק אם אתה בטוח שלא לחץ על **המשך**.
- האם אתה בטוח ש _____ לחץ על **כן** להמשך, לחץ על **לא** לחזרה.
- אם אתה חושש ש _____ לחץ על **סגור** עד לבדיקה נוספת.
- בכל מקרה של _____ לחץ **אל תפעיל**. אם אתה בטוח ש _____ בעיה לחץ **הפעל**.

אזהרת לשון הרע ורכילות!

_____

_____

_____

משימה מספר 4: עוברים ללשון הטוב

המקרה שלנו (העתיקו את הכותרת): _____
דמיינו שאתם האדם ששומע את הסיפור ולא רוצה לשמוע ולהיות שותף ללשון הרע או לרכילות. השלימו את המשפטים הבאים:

_____ אני לא רוצה להאמין ש _____

_____ יכול להיות ש _____

_____ אני מנסה לדון לכף זכות, ואומר ש _____

_____ כתבו משפט חיובי משלכם: _____

נספח 3: מדבקה שמירה למחשב

